Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30.09.2008, sp. zn. 2 VSOL 119/2008, ECLI:CZ:VSOL:2008:2.VSOL.119.2008.1

Číslo: 22/2010

Právní věta: Při stanovení výše zálohy na náklady insolvenčního řízení, zahájeného návrhem dlužníka spojeným s návrhem na povolení oddlužení, insolvenční soud vždy přihlíží k tomu, zda dlužník splňuje podmínky pro povolení oddlužení a zda jeho majetkové a výdělečné poměry svědčí pro možnost přijetí způsobu oddlužení formou plnění splátkového kalendáře, kdy se odměna a hotové výdaje správce rovněž hradí cestou pravidelných měsíčních splátek. Záloha na náklady insolvenčního řízení ve výši 20 000 Kč se v těchto případech jeví být zpravidla nepřiměřeně vysokou.

Soud: Vrchní soud v Olomouci

Datum rozhodnutí: 30.09.2008

Spisová značka: 2 VSOL 119/2008

Číslo rozhodnutí: 22

Číslo sešitu: 1-2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvence, Oddlužení, Záloha na náklady insolvenčního řízení

Předpisy: § 108 předpisu č. 182/2006Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

K r a j s k ý s o u d v Brně zastavil usnesením řízení o insolvenčním návrhu dlužnice R. K. V odůvodnění tohoto usnesení soud prvního stupně uvedl, že insolvenční řízení bylo zahájeno dne 25. 6. 2008 insolvenčním návrhem dlužnice spojeným s návrhem na povolení oddlužení. Soud prvního stupně usnesením č. j. KSBR 40 INS 2487/2008-A-9 ze dne 22. 7. 2008 vyzval dlužnici, aby ve lhůtě 7 dnů od doručení výzvy zaplatila na účet soudu zálohu na náklady insolvenčního řízení ve výši 20 000 Kč. V této výzvě byla dlužnice poučena o možnosti zastavení řízení v případě nezaplacení zálohy ve stanovené lhůtě. Dne 5. 8. 2008 byl soudu prvního stupně doručen přípis dlužnice, ve kterém uvedla, že jejím jediným příjmem je starobní a vdovský důchod, a proto soudu navrhla upuštění od povinnosti hradit zálohu na náklady insolvenčního řízení, příp. aby tato záloha byla snížena na 2000 či 3000 Kč. Jak zjistil soud prvního stupně, dlužnice vlastní pouze movité věci nepatrné hodnoty ve výši cca 5500 Kč, její starobní a vdovský důchod činí 11 326 Kč a závazky 327 611 Kč. Vzhledem k uvedené hodnotě majetku dlužnice, byla proto vyzvána k uhrazení zálohy, neboť dle názoru soudu prvního stupně, ať bude její úpadek řešen oddlužením nebo konkursem, vždy vznikne ustanovenému insolvenčnímu správci nárok na úhradu jeho odměny a náhrady hotových výdajů. Soud prvního stupně dospěl k závěru že v případě oddlužení, které by probíhalo formou splátkového kalendáře, činí tato částka 54 000 Kč, pokud by věřitelé odhlasovali oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dlužnice, příp. bude-li úpadek řešen konkursem, činí minimální odměna 45 000 Kč. Podle soudu

prvního stupně smysl zálohy na náklady insolvenčního řízení spočívá v tom, že záloha umožní působení správce bezprostředně po schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty nebo po prohlášení konkursu. V případě, že by oddlužení dlužnice probíhalo formou splátkového kalendáře a majetkové poměry by se v průběhu pěti let změnily takovým způsobem, že by splátkový kalendář nebyl plněn a úpadek by byl řešen konkursem, nebyly by tu rovněž prostředky k úhradě odměny a hotových výdajů správce. Soud prvního stupně nemohl přihlédnout ani ke skutečnosti, že dlužnice požádala o osvobození od zálohy, neboť nedostatek finančních prostředků u dlužníka není pro stanovení zálohy rozhodující. Soud prvního stupně tedy postupoval podle § 108 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, v platném znění (dále jen „IZ") a insolvenční řízení zastavil.

Proti tomuto usnesení podala dlužnice odvolání. Nesouhlasila s odůvodněním soudu prvního stupně, že při změně majetkové situace dlužnice by nebyly prostředky na úhradu nákladů insolvenčního správce. Dle dlužnice právě její starobní a vdovský důchod dávají záruku stabilního a pravidelného příjmu na splátky věřitelům, přičemž její příjmy budou státem průběžně zvyšovány. Dlužnice pochybuje, zda takto vysoká záloha je vhodným prostředkem v souladu s účelem a smyslem insolvenčního zákona. Navrhla, aby odvolací soud věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

V r c h n í s o u d v Olomouci změnil usnesení soudu prvního stupně tak, že insolvenční řízení se nezastavuje.

Z o d ů v o d n ě n í :

Podle § 7 odst. 1 IZ se pro insolvenční řízení a incidenční spory použijí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení.

Odvolací soud po zjištění, že odvolání bylo podáno oprávněnou osobou včas, přezkoumal napadené usnesení i řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 206, § 212, § 212a odst. 1, 5 a 6 o. s. ř.), a aniž by ve věci nařizoval jednání (§ 94 odst. 2 písm. c/ IZ), dospěl k závěru, že odvolání dlužnice je důvodné.

Z obsahu spisu vyplývá, že dlužnice podala dne 9. 6. 2008 insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení, a to formou plnění splátkového kalendáře. V návrhu uvedla, že má deset věřitelů s pohledávkami ve výši 327 611 Kč, které „nestíhá" splácet více než tři měsíce. Smluvní úroky, penále a smluvní pokuty jsou aktuálně vyšší, než dlužnicí hrazená měsíční splátka, čímž se dluhy každý měsíc zvyšují. Z návrhu, jeho doplnění a příloh dále vyplývá, že čistý měsíční příjem dlužnice (starobní a vdovský důchod) činí 11 326 Kč a že dlužnice vlastní pouze movité věci nepatrné hodnoty (starší vybavení domácnosti). Usnesením ze dne 22. 7. 2008 byla dlužnice vyzvána k zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení ve výši 20 000 Kč ve lhůtě 7 dnů od doručení výzvy. Na tuto výzvu dlužnice reagovala přípisem, ve kterém žádá, aby soud prominul či snížil zálohu na náklady insolvenčního řízení na částku 2000 nebo 3000 Kč. Vzhledem k tomu, že dlužnice soudem ve stanovené lhůtě zálohu nezaplatila, soud prvního stupně napadeným usnesením řízení zastavil.

Podle § 108 odst. 1 a 2 IZ může insolvenční soud před rozhodnutím o insolvenčním návrhu uložit insolvenčnímu navrhovateli, aby ve stanovené lhůtě zaplatil zálohu na náklady insolvenčního řízení, je-li to nutné ke krytí nákladů řízení a prostředky k tomu nelze zajistit jinak. Tuto zálohu nelze uložit insolvenčnímu navrhovateli, který je zaměstnancem dlužníka a jehož pohledávka spočívá pouze v pracovně právních nárocích. Výši zálohy může insolvenční soud určit až do částky 50 000 Kč.

Podle § 108 odst. 3 IZ nebude-li záloha na náklady insolvenčního řízení ve stanovené lhůtě zaplacena, může insolvenční soud před rozhodnutím o insolvenčním návrhu insolvenční řízení zastavit, a neučiní-li tak, může přikročit k jejímu vymáhaní; o tom musí insolvenčního navrhovatele

poučit.

Odvolací soud sdílí závěr soudu prvního stupně, že není vyloučeno, aby soud před rozhodnutím o insolvenčním návrhu požadoval po dlužníku jako insolvenčním navrhovateli zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení i v případě, že se současně domáhá povolení oddlužení. Je tomu tak zejména proto, že návrhu na povolení oddlužení spojenému s insolvenčním návrhem lze vyhovět jen za předpokladu, že jsou splněny podmínky řízení, insolvenční návrh nevykazuje nedostatky z hlediska obsahových náležitostí tohoto návrhu a jeho příloh, na jejichž základě lze mít úpadek či hrozící úpadek dlužníka za osvědčený, přičemž současně je ve smyslu § 389 přípustným a dle § 391 a § 392 IZ perfektní i dlužníkův návrh na řešení jeho úpadku či hrozícího úpadku povolením oddlužení a nejsou dány ani důvody stanovené v ustanovení § 395 IZ, pro něž je nutno návrh na povolení oddlužení zamítnout. Potřeba složení zálohy na náklady insolvenčního řízení tak vyvstane zejména v situacích, kdy s ohledem na výši dlužníkových závazků, hodnotu jeho majetku a výši příjmů by v případě rozhodnutí o dlužníkově úpadku byl návrh na povolení oddlužení podle ustanovení § 395 odst. 1 písm. b) IZ zamítnut a dle ustanovení § 396 odst. 1 IZ bylo rozhodnuto o způsobu řešení dlužníkova úpadku konkursem. Zcela jiná je však situace tehdy, pokud dlužník splňuje podmínky pro povolení oddlužení a jeho majetkové a výdělečné poměry svědčí pro možnost přijetí způsobu oddlužení formou plnění splátkového kalendáře, kdy se odměna a hotové výdaje správce rovněž hradí cestou pravidelných měsíčních splátek. Tomu by měla odpovídat i odlišná výše požadované zálohy, pokud insolvenční soud vůbec shledá potřebu k uložení povinnosti k jejímu zaplacení.

V přezkoumávané věci však v odůvodnění napadeného usnesení zcela absentuje závěr soudu prvního stupně o tom, zda dlužnice splňuje podmínky pro povolení oddlužení či nikoliv, tedy zda je schopna splácet všem nezajištěným věřitelům v průběhu následujících pěti let minimálně 30 % jejich pohledávek (§ 395 IZ), příp. zda tu je jiný důvod, pro který je třeba návrh dlužnice na povolení oddlužení zamítnout. Rovněž není zřejmé (zejména s přihlédnutím k charakteru příjmu dlužnice – starobního a vdovského důvodu), z čeho pramení obava soudu prvního stupně, že v případě oddlužení dlužnice formou splátkového kalendáře by se mohly její majetkové poměry v průběhu pěti let změnit takovým způsobem, že by splátkový kalendář nebyl plněn a úpadek by byl řešen konkursem. Doložila-li dlužnice svou majetkovou situaci, výši příjmů a výši svých závazků, pak bylo namístě zkoumat, zda dlužnice splňuje podmínky pro povolení oddlužení či nikoliv. Pokud by dlužnice tyto podmínky splňovala a nebylo by nutno její úpadek řešit konkursem, pak by se jevil požadavek na zaplacení zálohy ve výši 20 000 Kč zcela nepřiměřeným.

Z výše uvedených důvodů postupoval odvolací soud dle ustanovení § 220 odst. 3 o. s. ř. a napadené usnesení změnil tak, že insolvenční řízení se nezastavuje. Soud prvního stupně v dalším řízení nejprve vyhodnotí, zda jsou u dlužnice splněny podmínky pro povolení oddlužení a podle toho opětovně posoudí, zda bude nutné před rozhodnutím o návrhu vyžadovat po dlužnici složení zálohy a v jaké výši.